

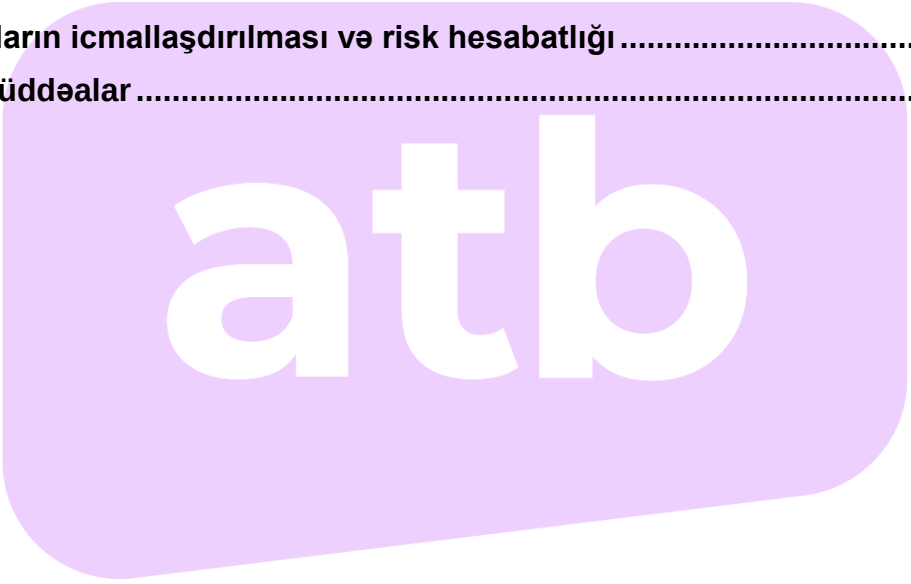
**“Azər-Türk Bank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin
Müşahidə Şurasının 7 avqust 2024-cü il tarixli
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.**

**“Azər-Türk Bank”
Açıq Səhmdar Cəmiyyətində
risklərin idarə edilməsi
Siyasəti**

MÜNDƏRİCAT

1.	Ümumi müddəalar.....	2
2.	Anlayışlar.....	2
3.	Risqlərin idarə edilməsi sisteminin məqsədi və vasitələri	3
4.	Bankda yaranan risklərin təsnifatı.....	4
5.	ESİ riskləri və onların digər risklərlə əlaqəsi	4
7.	Risqlərin idarə edilməsi sisteminin təşkili prinsipləri	6
8.	Bankın risklərin idarə edilməsi sisteminin əsas elementləri.....	8
9.	Tənzimləmə və nəzarət orqanlarının tələblərinə uyğunluq	9
10.	Bankda risklərin idarə edilməsi üçün əsas funksiya və məsuliyyətlərin bölüşdürülməsi	10
11.	Bankın risklərin idarə edilməsi proseslərində iştirak edən əsas kollegial idarəetmə orqanlarının və struktur bölmələrin vəzifələri və səlahiyyətləri	11
12.	Yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi	15
13.	Məlumatların icmallaşdırılması və risk hesabatlığı	16
14.	Yekun müddəalar	16

atb

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Azər-Türk Bank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində (bundan sonra – Bank) risklərin idarə edilməsi Siyasəti” (bundan sonra – Siyasət) “Banklar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının “Banklarda korporativ idarəetmə Standartları”na, Bazel komitəsinin tövsiyələrinə və beynəlxalq standartlar, digər normativ hüquqi aktlarına, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının normativ xarakterli aktlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Bu Siyasət Bankda risklərin idarə edilməsinin əsas məqsədini və vəzifələrini, onun təşkilati və fəaliyyət prinsiplərini, prosesin iştirakçılarını, onların vəzifələrini, səlahiyyətlərini və məsuliyyətlərini müəyyənləşdirir.

2. Anlayışlar

2.1. **Risk** – Ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yaranan xərclərin (zərərin) Bankın kapitalına mənfi təsir göstərməsi ehtimalı.

2.2. **Riskgötürmə qabiliyyəti** – Kapital, likvidlik və digər prudensial tələbləri pozmaq şərti ilə Bankın götürə biləcəyi riskin maksimum həcmi.

2.3. **Risk iştahası Bəyannaməsi** – Bankın strateji hədəflərinə çatması üçün riskgötürmə qabiliyyəti çərçivəsində qəbul etmək istədiyi riskin həcmi.

2.4. **Bankın kollegial idarəetmə orqanları** – Bankın nizamnaməsinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərən kollegial iş qurumları.

2.5. **Risk limitləri** – Bankın hər bir fəaliyyət növü üzrə qəbul edilən riskin maksimal həddi.

2.6. **Riskin minimallaşdırılması** – Müxtəlif tənzimləmə metodları ilə risklərin azaldılması.

2.7. **Risklərin qəbul edilməsi** – Kapitalın adekvatlığına dair tələblərə riayət etmək şərti ilə Bankın kapitalı hesabına mümkün zərərin qarşılınması.

2.8. **Şok** – Bankdaxili və bankdankənar, əvvəllər müşahidə olunmuş və ya Bankın fəaliyyətinə potensial təsir edə biləcək, ehtimal olunan və ölçülə bilən hadisə.

2.9. **Stress-test** – Bir neçə şokun Bankın maliyyə vəziyyətinə potensial təsirinin qiymətləndirilməsi aləti.

2.10. **Əlaqəli tərəf** – Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının qaydalarında nəzərdə tutulmuş aidiyyəti olan şəxslər.

2.11. **Risklərin idarə edilməsi** – Risklər səviyyəsinin planlaşdırılması, qiymətləndirilməsi, birləşdirilməsi, qəbul edilmiş risklərin səviyyəsinin monitorinqi, məhdudlaşdırılması və yoxlanılmasını və Bankın inkişaf strategiyası çərçivəsində risklərin qəbul edilməsini təmin edən fəaliyyətlər kompleksi.

2.12. **ESİ** – Ekoloji (iqlim dəyişmələri, ətraf mühitin degradasiyası, ekosistemdə pozuntular və s.), sosial (gender məsələləri, inklüzivlik, əmək münasibətləri, insan resurslarına investisiya və s.) və idarəetmə (təşkilati struktur, mükafatlandırma, işçi münasibətləri, müxtəliflik və bərabərlik və s.) amilləri.

2.13. **Baş risk inzibatçısı** – Risklərin idarə edilməsi funksiyası ilə əlaqədar Bankın struktur bölmələrinin fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirən (kuratorluq edən) İdarə Heyətinin üzvü.

2.14. **ÇPY riski** – cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması - cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın əldə edilməsinin həqiqi mənbəyini gizlətmək və ya cinayət törətmiş şəxsin məsuliyyətdən yayınması üçün ona kömək etmək məqsədilə belə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın konversiyası və ya köçürülməsi, yaxud həmin məqsədlərlə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərindən və ya digər əmlakdan istifadə etməklə maliyyə əməliyyatlarının və ya digər əqdlərin həyata keçirilməsi, yaxud cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın həqiqi xarakterinin, mənbəyinin, yerinin, onlara sərəncam verilməsinin, onların yerdəyişməsinin, belə pul vəsaitləri və ya digər əmlaka olan hüquqların və ya onların kimə məxsus olmasının ört-basdır edilməsi və ya gizlədilməsi riski.

2.15. **Biznes strukturları** – Bankın fəaliyyətinin ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən və risk yaradan bölmələr.

2.16. **Yerli struktur bölmələr (YSB)** – Bankın Müştəri Xidmətləri Mərkəzi və filialları.

2.17. **MŞ** – Müşahidə Şurası.

2.18. **İH** – İdarə Heyəti.

2.19. **RİK** – Riskləri İdarəetmə Komitəsi.

2.20. **BPIED** – Biznes Proseslərin İdarə Edilməsi Departamenti.

2.21. **XM** – Xəzinədarlıq Mərkəzi.

2.22. **APIK** – Aktiv və Passivlərin İdarəedilməsi Komitəsi.

2.23. **RMD** – Risk Menecmenti Departamenti.

2.24. **KBD** – Korporativ Bankçılıq Departamenti.

2.25. **PBD** – Pərakəndə Bankçılıq Departamenti.

2.26. **DAD** – Daxili Audit Departamenti.

2.27. **DND** – Daxili Nəzarət Departamenti.

2.28. **MMKD** – Maliyyə Monitoringi və Komplayens Departamenti.

2.29. **AM** – Anderrayting Mərkəzi.

2.30. **İTM** – İnformasiya Təhlükəsizliyi Mərkəzi.

2.31. **İTD** – İnformasiya Texnologiyaları Departamenti.

2.32. **HD** – Hüquq Departamenti.

2.33. **MD** – Marketing Departamenti.

3. Risklərin idarə edilməsi sisteminin məqsədi və vasitələri

3.1. Bu Siyasət çərçivəsində Bankın əsas risklərin idarəedilməsi vasitələri aşağıdakılardır:

3.1.1. Risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu, o cümlədən risklərin idarə edilməsinin müdafiə xətləri;

3.1.2. Bankın Risk İştahası Bəyannaməsi;

3.1.3. Bank üçün əhəmiyyətli risklərin strukturu, gözlənilən risklərin proaktiv təhlili və risk hesabatlığı, məlumatların icmallaşdırılması;

3.1.4. Bankın riskləri üçün maksimum səviyyələrin müəyyən edilməsi (risk limitləri);

3.1.5. Formalaşdırılmış risk göstəriciləri, onların qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması;

3.1.6. Stress-testlər;

3.1.7. Yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi;

3.1.8. ESİ risklərin idarə edilməsi, təhlili və hesabatlığı.

3.2. Bankda risklərin idarə edilməsi, müxtəlif qiymətləndirmə metodları və risklərin birləşdirilməsi üsullarından istifadə edərək ümumi olaraq həyata keçirilir.

3.3. Stress-test modelləri ən azı ildə 1 (bir) dəfə yenilənir. Stress-testlər ən azı hər 6 (altı) aydan bir həyata keçirilir və nəticələri əsasında tədbirlər planı hazırlanır. Stress-testlərin nəticələri və tədbirlər planı müvafiq dövrün prudensial hesabatları ilə birgə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına təqdim edilir.

3.4. Stress-testində aşağıdakı yanaşmalar istifadə olunur:

3.4.1. "Yuxarıdan aşağı" – aktivlərin və öhdəliklərin portfellerinin makroiqtisadi dəyişikliklərə olan həssaslığını təhlil etməklə Bankın maliyyə və iqtisadi fəaliyyətinə ssenarilərin təsirinin qiymətləndirilməsi;

3.4.2. "Aşağıdan yuxarı" – risk səviyyəsinin əsas xüsusiyyətlərinə ssenarilərdə müəyyən edilmiş risk qrupları kontekstində təsirinin qiymətləndirilməsi və alınan nəticələr əsasında Bankın potensial zərərləri, Bankın kapital adekvatlığı, riskin stress göstəricilərinin qiymətləndirilməsi;

3.5. Bankı idarəetmə prosesinin tərkib hissəsi kimi risklərin idarə edilməsi sistemi özündə 3 (üç) müdafiə xəttini birləşdirir:

3.5.1. birinci müdafiə xətti: fəaliyyətləri banka birbaşa risklər yaradan və məhsul, xidmət, fəaliyyət, proses və sistemlər üzrə risklərin ilkin mərhələdə müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə edilməsi, hesabatlığı və monitoringinə məsul struktur bölmələr, o cümlədən bankın filial və şöbələri daxildir;

3.5.2. ikinci müdafiə xətti: bankda risklərin idarə edilməsi və komplayens funksiyalarını həyata keçirən struktur bölmələr daxildir;

3.5.3. üçüncü müdafiə xətti: birinci və ikinci müdafiə xəttini qiymətləndirmək səlahiyyəti olan bankın daxili audit funksiyasını həyata keçirən struktur bölməsi daxildir;

4. Bankda yaranan risklərin təsnifatı

4.1. Kredit riski – bu risk borcalanın Bank qarşısında öhdəliyinin vaxtında və ya tam icra olunmaması nəticəsində yaranır.

4.2. Bazar riski – bu risk bazarda faiz dərəcələrinin, valyuta məzənnələrinin, qiymətli kağızların və əmtəələrin dəyərində baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar yaranır. Bazar riskinin aşağıdakı alt kateqoriyalı mövcuddur:

4.2.1. Faiz dərəcəsi riski – faiz dərəcələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;

4.2.2. Valyuta riski – xarici valyuta məzənnələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;

4.2.3. Kapital riski – Bankın aldığı qiymətli kağızların dəyərinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;

4.3. Likvidlik riski – bu risk planlaşdırılmış və gözlənilməyən öhdəliklərin vaxtında və effektiv yerinə yetirilə bilməməsi nəticəsində yaranır.

4.4. Əməliyyat riski – bu risk Bank əməkdaşları tərəfindən yol verilmiş nöqsan və səhvlər, informasiya sistemi və texnologiyalarda baş vermiş problem və çatışmazlıqlar, habelə bankdankənar hadisələrlə əlaqədar yaranır. Əməliyyat riskinin aşağıdakı alt kateqoriyalı mövcuddur:

4.4.1. İnsan resursu riski – Bankın əməkdaşları tərəfindən bilərəkdən və ya bilmədən bank əməliyyatlarının həyata keçirilməsi zamanı mövcud hüquqi aktların pozulması, səhv və nöqsanlara yol verilməsi nəticəsində yaranan risk;

4.4.2. IT riski – Bankın informasiya sistemi və ya texnologiyalarında baş verən problemlərlə əlaqədar yaranan risk;

4.4.3. Hüquqi risk – hüquqi aktların, o cümlədən nəzarət orqanının və vergi orqanlarının hüquqi aktlarının tələblərinin pozulması, tam, vaxtında və ya düzgün tətbiq edilməməsi, Bank tərəfindən daxili qaydaların qəbul edilməməsi, habelə daxili qaydalarda ziddiyyət və boşluqlar nəticəsində yaranan risk;

4.4.4. Komplayens riski – bankın qanunvericiliyə və maliyyə bazarlarını tənzimləyən hüquqi aktların tələblərinə riayət etməməsi nəticəsində üzləşə biləcəyi təsir tədbirləri və sanksiyalar, maliyyə itkiləri və ya nüfuzunun itirilməsi riski;

4.4.5. Kənar risk – üçüncü tərəf və ya təbiətin vurduğu ziyan nəticəsində yaranan risk.

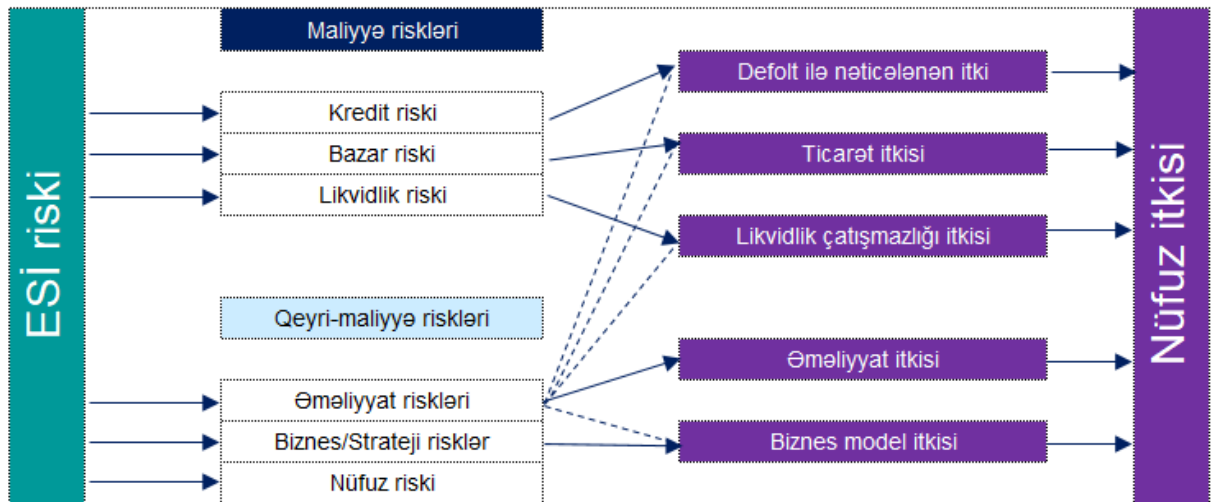
4.5. Strateji risk – bu risk strateji hədəflərin düzgün seçilməməsi nəticəsində yaranır.

4.6. Nüfuz riski – bu risk Banka qarşı etimadın azalması və mənfi ictimai rəy nəticəsində yaranır.

4.7. ESl riski – risklərin qiymətləndirilməsi prosesində ekoloji sosial və idarəetmə amilləri ehtiva edən maliyyə və qeyri-maliyyə riskləri nəzərə alınmaqla yaranır.

5. ESl riskləri və onların digər risklərlə əlaqəsi

5.1. ESl riskləri ESl ilə əlaqədar olan riskləri əhatə edir. ESl risklərinin müəyyən olunması qrafiki aşağıdakı cədvəldə əks olunub:

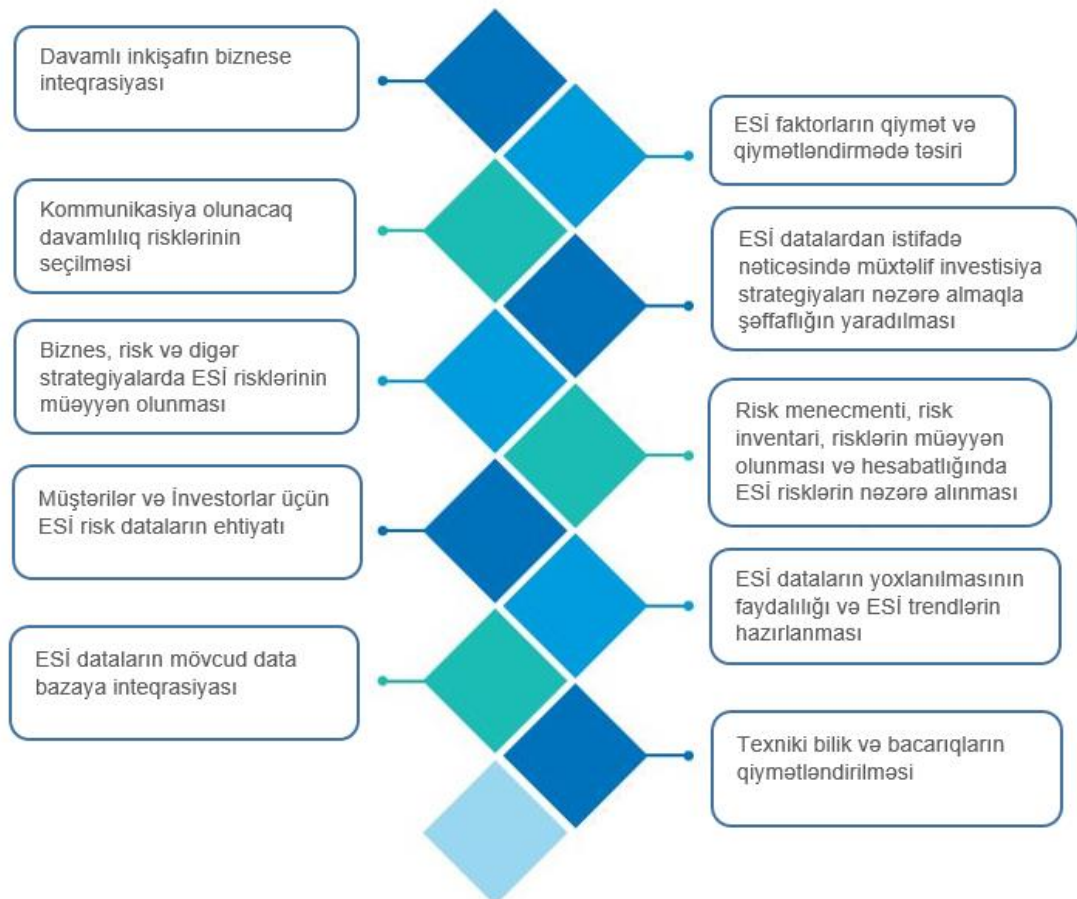

Şəkil 1. ESI risklərinin qarşılıqlı əlaqəsi

5.2. ESI risklərinin ölçülməsi və dəyərləndirilməsi anında həlledici məqam, mövcud ESI risklərinə düçar olunan məbləğin qiymətləndirilməsidir. Buna kapital adekvatlığının qiymətləndirilməsi, həmçinin rəqulyator və iqtisadi kapitalın dəyərləndirilməsi aid ola bilər.

6. ESI risklərinin idarə olunması

6.1. Bank tərəfindən İqlim və ESI amillərinin risklərin idarə edilməsi sistemində inteqrasiyası təmin edilməlidir.

Şəkil 2. ESI risklərinin idarə olunması

6.2. Bankın risklərinin idarə edilməsi sistemi aşağıda qeyd edilənləri təmin etməlidir:

6.2.1. İqlim və ətraf mühit dəyişikliklərindən qaynaqlanan risklərə davamlılığının təmin edilməsi;

6.2.2. Maliyyələşmə zamanı ESI amillərinin nəzərə alınması;

6.2.3. Yaşıl və dayanıqlı maliyyə alətlərinin artırılması;

6.2.4. Bank fəaliyyəti ilə bağlı əməliyyatlarının “yaşıllaşdırılması”nın təşviq edilməsi və təsirlərinin qiymətləndirilməsi;

6.2.5. Bankın qeyri-əməliyyat fəaliyyətinin “yaşıllaşdırılması”nın təşviq edilməsi və təsirinin qiymətləndirilməsi;

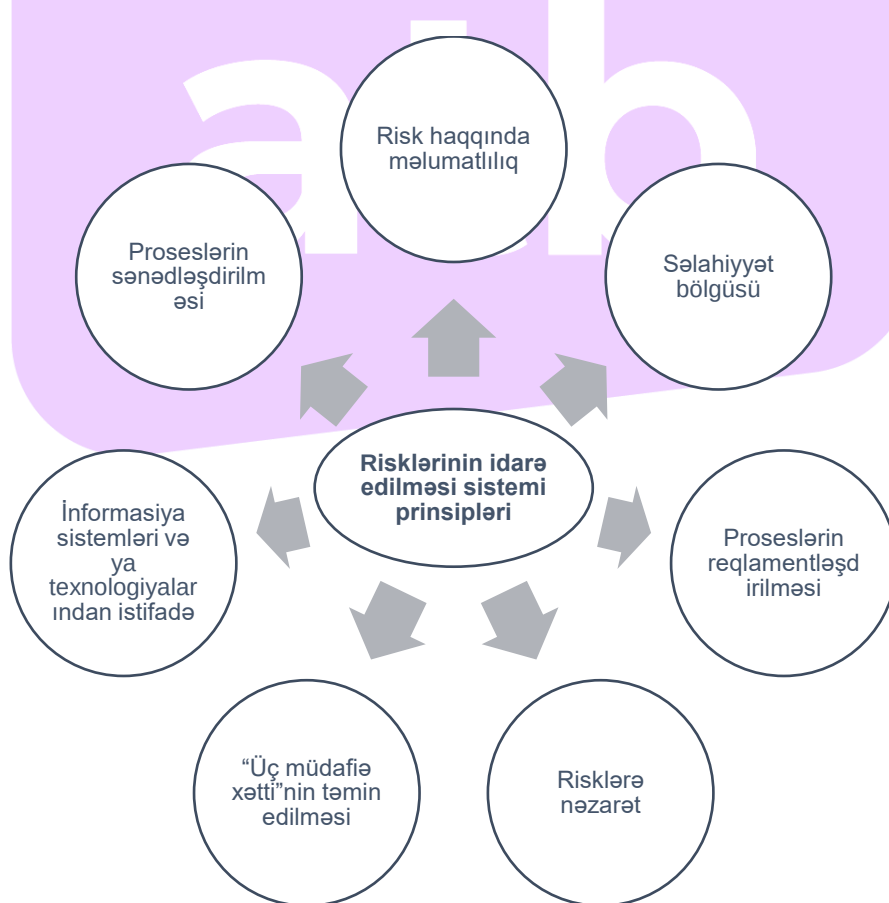
6.2.6. ESI amillərinin keyfiyyət və kəmiyyət baxımından analizinin aparılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən tələb edilən ESI performans indikatorlarının müəyyən edilməsi, toplanılması və təhlilinin aparılması;

6.2.7. ESI amilləri üzrə müfəssəl məlumatların Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına açıqlanmasının təmin edilməsi;

6.2.8. ESI risklərinin qiymətləndirilməsi üzrə sertifikatlaşmış peşəkar mütəxəssislərin yetişdirilməsi.

7. Risklərin idarə edilməsi sisteminin təşkili prinsipləri

7.1. Bankın risklərin idarə edilməsi sistemi aşağıdakı əsas prinsipləri təmin edir:

Şəkil 3. Risklərin İdarə edilməsi prinsipləri

7.1.1. Risk haqqında məlumatlılıq – Bankın bütün əməkdaşları risklərin idarə edilməsi prosesinin iştirakçısı olmaqla, Bankın fəaliyyətini əhatə edən qərarlar və aparılması nəzərdə

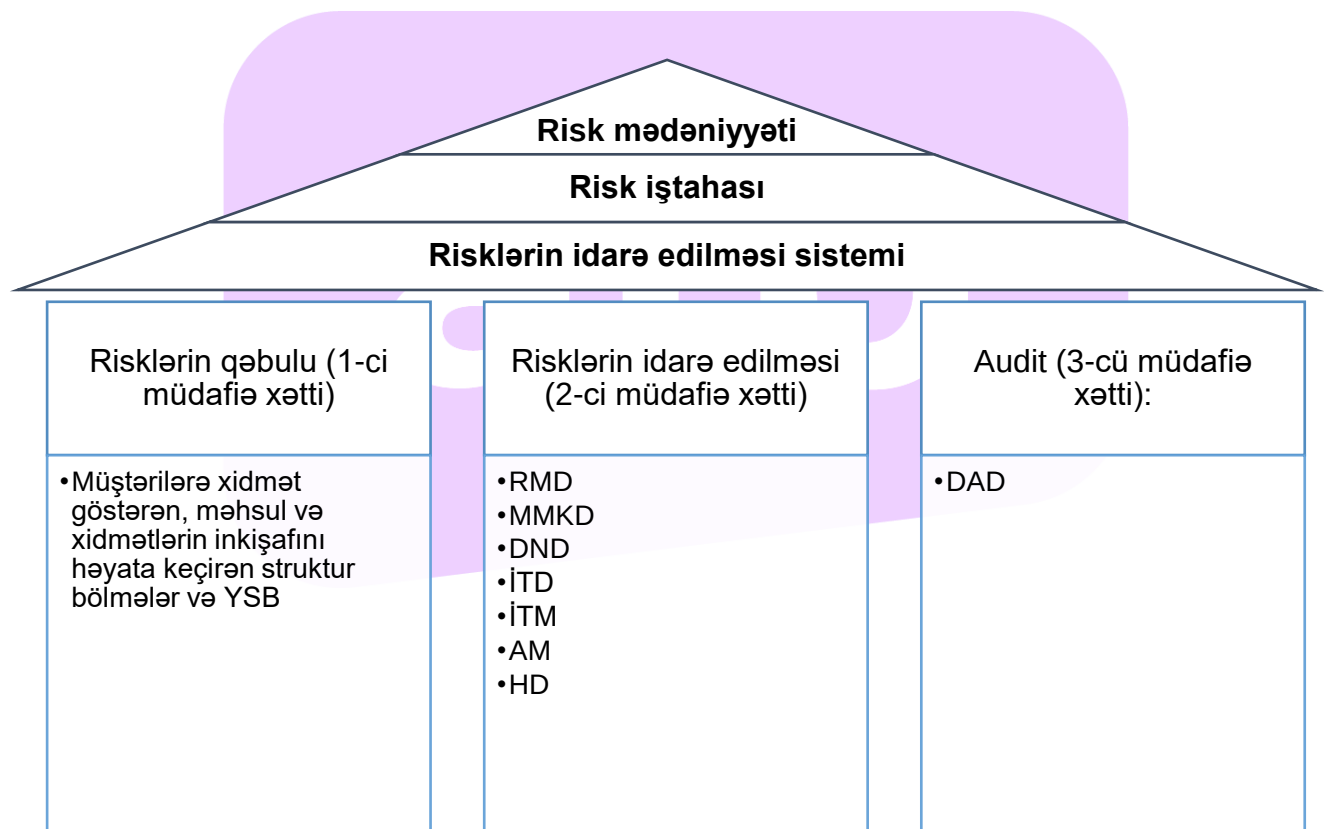
tutulan əməliyyatlar yalnız müvafiq risklərin hərtərəfli təhlili əsasında və aidiyyatı üzrə normativ hüquqi sənədlərə əsaslanmaqla həyata keçirilir;

7.1.2. Səlahiyyətlərin bölüşdürülməsi – Bankda risklərin idarə edilməsi prosesi təşkilati strukturun bütün səviyyələri üzrə maraqlar münaqişəsinə yol vermədən dəqiq müəyyənləşdirilmiş, təkrarlanmayan səlahiyyətlər və məsuliyyətlər əsasında həyata keçirilir.

7.1.3. Proseslərin rəqlamentləşdirilməsi – risklərin idarə edilməsi işində hər bir proses müvafiq qaydada təsdiq olunmuş bankdaxili və/və ya normativ hüquqi sənəd əsasında həyata keçirilir.

7.1.4. Risklərə nəzarət – Bankda təşkilati strukturun bütün səviyyələri üzrə risklərin effektiv idarə edilməsi məqsədilə risklərə daimi nəzarət həyata keçirilir.

7.1.5. Üçxətli müdafiənin təmin edilməsi – Risklərin qəbul edilməsində kollektiv məsuliyyət müəyyən edilir. Bütün müdafiə xətlərinin öz fəaliyyətlərində gündəlik qərarlar verərkən qəbul etdikləri risklərin məqbul səviyyədə olması üçün sağlam risk mədəniyyətinin qurulur.

Şəkil 4. Risklərin idarə edilməsi strukturu

a) Risklərin qəbulu (1-ci müdafiə xətti):

Bura Bankın müştərilərinə xidmət göstərən, məhsul və xidmətlərin inkişafını həyata keçirən struktur bölmələr və YSB-lər daxildir. Biznes strukturları qarşıya qoyulmuş inkişaf və gəlirlilik normalarını yerinə yetirərkən risk və gəlirlilik prinsipinə uyğun qərarlar qəbul edir, əməliyyatları həyata keçirərkən müştərilərin risk profillərini nəzərə alır.

b) Risklərin idarə edilməsi (2-ci müdafiə xətti):

Bura Bankda risklərin idarə edilməsi (RMD), komplayens risklərinin idarə edilməsi (MMKD və.s) funksiyasını həyata keçirən struktur bölməsi, İTD, İTM, AM, HD və DND daxildir.

RMD – risklərin idarə edilməsi standartlarını, prinsiplərini və məhdudiyyətlərini inkişaf etdirir, risk səviyyəsini izləyir və hesabatlar hazırlayır, risk səviyyəsinin risk iştahası ilə uyğunluğunu monitoring edir və ümumi risk profilini özündə birləşdirir.

MMKD – kompayens risklərinin idarə edilməsi üçün bankdaxili normativ sənədləri hazırlayır;

DND – funksional olaraq əsasən nəzarət fəaliyyətinin təmin olunmasını həyata keçirir və bu istiqamətdə İH və digər nəzarət strukturlarına dəstək olur.

İTD – müasir standartlara cavab verən informasiya sistemlərinin yaradılmasını, onların etibarlı və davamlı, habelə təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsini, beynəlxalq aləmdə baş verən inkişaf meylləri nəzərə alınmaqla mövcud sistemlərin daim təkmilləşdirilməsi və sistemlərarası integrasiyanın təşkil edilməsini, həmçinin maliyyə texnologiyaları üzrə transformasiya siyasətinin formalaşdırılmasını və innovativ həlləri tətbiq etməklə fəaliyyətin effektivliyini təmin edir.

İTM – Bankda informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması üzrə əsas tələbləri, struktur bölmələrin və əməkdaşların məqsəd və vəzifələrini, informasiya təhlükəsizliyi sahəsində nəzarət proseslərini, informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması üzrə kompleks təşkilatı və texniki tədbirləri, informasiya təhlükəsizliyi üzrə idarəetmə proseslərinin təşkili, risklərin idarə olunması və bu sahədə aparılan sənədləşdirmə işlərinə dair başlıca tələbləri müəyyənləşdirir.

AM – Banka kredit və digər maliyyələşmələr üzrə müraciət etmiş potensial borcaların ödəmə qabiliyyətinin müəyyənləşdirilməsini, krediti ödəmə ehtimalının qiymətləndirilməsini, kredit təkliflərinə dair müsbət və ya mənfi rəyin verilməsini, həmçinin kredit və digər maliyyələşmələr üzrə satışın keyfiyyətinə nəzarətin təmin edilməsini, risklərin vaxtında müəyyən olunması, ölçülməsi, nəzarət olunması, bununla bağlı hesabatların hazırlanması və aradan qaldırılması istiqamətində təkliflərin verilməsini icra edir.

HD – Bankda hüquqi risklərin idarəedilməsinin təmin edilməsi həyata keçirir və bu istiqamətdə İH və digər nəzarət strukturlarına dəstək olur.

c) Audit (3-cü müdafiə xətti):

Birinci və ikinci müdafiə xəttini qiymətləndirmək səlahiyyəti olan Bankın daxili audit funksiyasını həyata keçirən struktur bölməsi daxildir.

7.1.6. İnformasiya sistemləri və ya texnologiyalarından istifadə – Bank əməliyyatlarının növünə, həcminə, fəaliyyətinin xüsusiyyətlərinə və mühitinə, mürəkkəbliyinə və risk profilinə adekvat müasir informasiya texnologiyalarından istifadə edir.

7.1.7. Proseslərin sənədləşdirilməsi – risklərin idarə edilməsi prosesinin hər bir mərhələsi (iş sxemi, səlahiyyətlər, vəzifələr, hüquqlar, limitlər və s.) müvafiq qaydada təsdiq olunmuş bankdaxili və/vəya normativ hüquqi sənədlərlə əhatə olunmalıdır.

8. Bankın risklərin idarə edilməsi sisteminin əsas elementləri

8.1. Risklərin idarə edilməsi sisteminin effektiv fəaliyyəti üçün Bank aşağıdakı əsas risk idarəetmə elementlərinin mövcudluğunu təmin etməlidir:

8.1.1. Risk iştahası və ölçülməsi:

8.1.1.1. Risk iştahası tək maliyyə bazarlarına nəzarət orqanlarının tələblərinə uyğunluğunu təmin etmək üçün deyil, Bankın müxtəlif səviyyələrində biznes qərarlarının qəbul edilməsi prosesində də tətbiq olunur.

8.1.1.2. Risk iştahası həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət göstəricilərdən ibarətdir ki, bunlardan bəziləri risk profilinin strategiyani dəqiq əks etdirməsini təmin etmək üçün Bankın Yerli Struktur Bölmələrində limitlər sistemi vasitəsilə çatdırılır.

8.1.1.3. Bankın strategiyasına uyğun müvafiq kollegial idarəetmə orqanları səviyyəsində dəqiq müəyyən edilmiş və razılaşdırılmış gündəlik biznes qərarların qəbul edilməsini təmin edən risk iştahası müəyyən edilir.

8.1.2. Risklərin identifikasiyası və qiymətləndirilməsi:

8.1.2.1. Risk xəritəsi, sorğular, empirik təhlillər və erkən xəbərdarlıq sistemləri və digər metodlar vasitəsilə risklərin müəyyənləşdirilməsi həyata keçirilir.

8.1.2.2. Riskə məruz dəyər modelləri, riskə məruz portfel, iflasa ekvivalent risk, vintaj təhlili, stress-testlər və digər metodlar vasitəsilə risklərin qiymətləndirilməsi həyata keçirilir.

8.1.3. Risklərin ümumiləşdirilməsi:

8.1.3.1. Risklərin ümumiləşdirilməsi zamanı Bank kapitalının təhlili metodları, eləcə də ssenari təhlili və stress-test üsullarından istifadə edilir.

8.1.3.2. Bankın fəaliyyət planları tərtib olunarkən RMD tərəfindən aparılmış ssenari analizləri və stress-testlərin nəticələri də qərarların qəbul edilməsi üçün istifadə olunur.

8.1.3.3. Bank biznes modelinin normal fəaliyyətinin pozulmasına səbəb olan faktorları müəyyən etmək üçün müntəzəm təhlillər aparır.

8.1.3.4. Bankda risk və həmçinin gəlirlər üçün stress-test proseslərinin təsdiqlənməsi həyata keçirilir və bu prosesin nəticəsi olaraq risk limitləri və əsaslı planlaşdırma parametrlərinin dəyəri müəyyən edilir və tətbiq edilir.

8.1.4. Planlaşdırma, risklərin minimallaşdırılması və qərar qəbul etmə prosesləri arasında əlaqələr:

8.1.4.1. Risk faktorlarının qiymətləndirilməsi strateji və biznes planlaşdırma prosesi ərzində nəzərə alınır.

8.1.4.2. Risklərin minimallaşdırılması aidiyyəti struktur bölmələrlə birlikdə aparılır.

8.1.4.3. Risk səviyyəsinin göstəriciləri biznes planların inkişafında həm əsas kriteriyalardan biri və həmçinin məhdudlaşdırıcı meyarlardır.

8.1.4.4. RMD risklərin və gözlənilən gəlirlərin nəzərə alınması ilə yeni biznes təşəbbüslərinin və sahələrinin potensial effektivliyini qiymətləndirməkdə iştirak edir.

8.1.5. Risk hesabatları:

8.1.5.1. Bank risklərin idarə edilməsi prosesinə cəlb olunan kollegial idarəetmə orqanları üçün risk hesabat sistemini tətbiq edir.

8.1.5.2. Hesabat metodları hadisələrdən sonra faktları müəyyənləşdirmək əvəzinə, vaxtında qərar qəbul etmək üçün (gələcəyə diqqət etmək) daha çox diqqət yetirilir.

8.1.5.3. Risklər üzrə hesabatlılıq sistemində aşağıda göstərilən hesabatlar daxildir:

a) Aylıq və rüblük hesabatlar – qəbul edilmiş risklərlə risk iştahasını və limitləri, həmçinin mövcud risk profilini, stress-testlərin proqnozlarını və nəticələrini, konsentrasiya risklərini və fəaliyyətin monitorinqini və s. əhatə edən göstəricilərə ümumi baxış hesabatlığı;

b) İdentifikasiya və risk qiymətləndirmə prosesinin nəticələri, cari və gələcək kapitalın analizi, likvidliyin örtülmə əmsalı, likvidlik risk iştahasına uyğunluq, risk üzrə gəlirlik analizi və stress-test hesabatları.

9. Tənzimləmə və nəzarət orqanlarının tələblərinə uyğunluq

9.1. Bankın risklərin idarə edilməsi sistemi maliyyə bazarlarına nəzarət orqanlarının, həmçinin banklarda daxili nəzarətin təşkili tələblərinə və Bazil Komitəsinin tövsiyələrinə (Bazil II və III) uyğun təşkil edilir. Bu tələblərə və tövsiyələrə əsasən, aşağıdakılar daxildir:

9.1.1. Əhatəli risk qiymətləndirməsinə zərurət:

9.1.1.1. Risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi metodlarının işlənilib hazırlanması və dəstəklənməsi, yeni risklər də daxil olmaqla, mümkün qədər çox risk növünün əhəmiyyətliliyinin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi;

9.1.1.2. Mühüm risklər (kredit, bazar, əməliyyat, likvidlik riski kimi) deyil, digər risk növləri də daxil olmaqla, ESİ amillərinin tətbiqi ilə bütün növ risklər üçün idarəetmə sisteminin təşkili.

9.1.2. Kapitalın səmərəli qiymətləndirilməsi zərurəti:

9.1.2.1. Planlaşdırma prosedurlarının sənədləşdirilməsi, kapital tələblərinin müəyyən edilməsi və fəaliyyət növləri üzrə kapitalın yetərliyi və paylanması qiymətləndirilməsi;

9.1.2.2. Risklərin əhəmiyyətliliyini, kapital tələblərini və daxili modellərin nəticələrini qiymətləndirmək üçün stress-testlərin keçirilməsi.

9.1.3. MŞ və İH tərəfindən nəzarətin təmin edilməsi:

9.1.3.1. Kapital adekvatlığı ilə bağlı risklərin idarə edilməsinin effektivliyi və Bankda tətbiq edilən kapitalın idarə edilməsi prosedurları üzərində MŞ və İH tərəfindən nəzarət;

9.1.3.2. MŞ-in risklər üzrə hesabatlar, sərmayə yetərliyi, stress-testlərin nəticələri ilə bağlı məlumatlandırılması.

9.1.4. Hesabatlılıq və monitoring:

9.1.4.1. Banka təsir edə biləcək risklərin qiymətləndirilməsinə imkan verən monitoring və daxili nəzarət sisteminin fəaliyyətinin təmin edilməsi;

9.1.4.2. Qəbul edilmiş fərdi risklərin davamlı monitoringi və ümumi risk səviyyəsinə nəzarət edilməsi;

9.1.4.3. Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına lazımi formatda hesabat verən risklərin bütün növləri üzrə məlumatların bir yerə toplanmasına imkan verən vahid hesabatların hazırlanması.

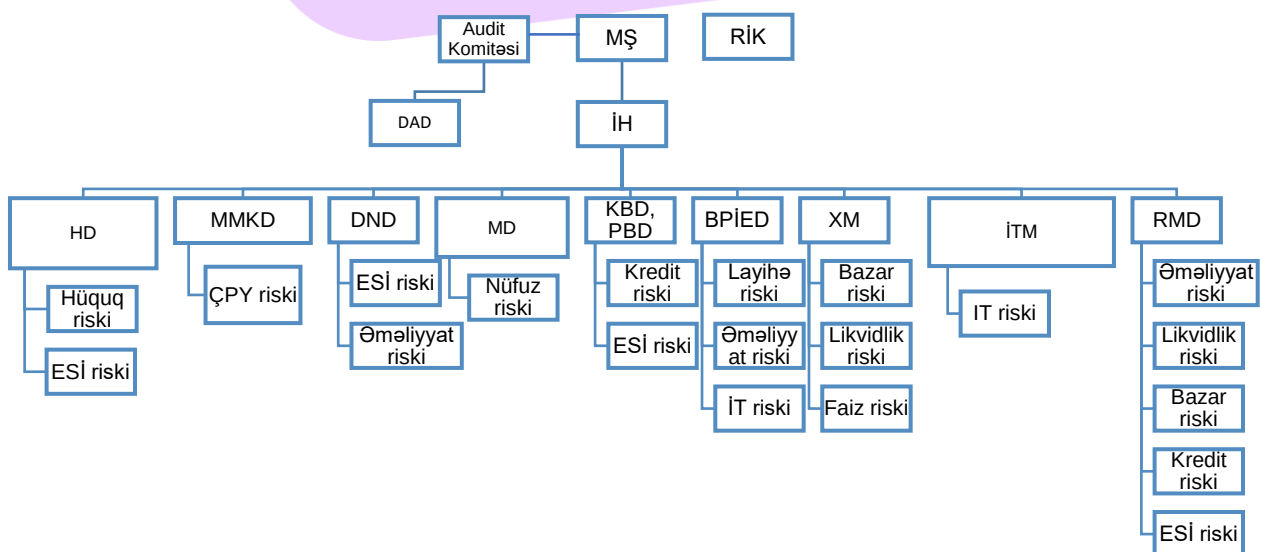
9.1.5. Daxili nəzarət vasitələrindən istifadə:

9.1.5.1. Daxili nəzarət sisteminin maliyyə bazarlarına nəzarət orqanlarının tələblərinə, Bazəl Komitəsinin tövsiyələrinə və müasir beynəlxalq yanaşmalara cavab verməsinin təmin edilməsi;

9.1.5.2. Bankın fəaliyyətinin uzunmüddətli gəlirliliyini, etibarlı və şəffaf hesabatlıq sisteminin təşkilini, bank fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi aktların tələblərinə uyğun olmasını, fəvqəladə hallarda bankın fəaliyyətinin davamlılığını təmin edilməsi;

10. Bankda risklərin idarə edilməsi üçün əsas funksiya və məsuliyyətlərin bölüşdürülməsi

10.1. Risklərin idarə edilməsi sisteminin elementləri üzrə əsas icraçı bankın risklərin idarə edilməsini həyata keçirən mərkəzləşdirilmiş və ya bankın fəaliyyətinin həcminə və mürəkkəbliyinə uyğun olaraq, bir neçə struktur bölməsidir. Risklərin idarə edilməsi üzrə struktur bölmə(lər) əsasən risklərin qiymətləndirilməsi, təhlili, monitoringi, hesabatlılığı, aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə stress-testlərin keçirilməsi və tədbirlər planının hazırlanmasına, habelə risklərin idarə edilməsi üzrə bankın daxili qaydalarının, risk iştahası bəyannaməsinin və bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə Fəvqəladə Hallar Planının hazırlanmasına məsuldur. (Şəkil 5)

Şəkil 5. Struktur bölmələrinin üzvləşdiyi risklər

11. Bankın risklərin idarə edilməsi proseslərində iştirak edən əsas kollegial idarəetmə orqanlarının və struktur bölmələrin vəzifələri və səlahiyyətləri

11.1. MŞ:

11.1.1. Bankın fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərinin müəyyənləşdirir;

11.1.2. Risklərin idarə edilməsi üzrə siyasəti, daxili qaydaları və təşkilati strukturu təsdiq edir;

11.1.3. Risklərin idarə edilməsi ilə bağlı İH-nın işinə nəzarət edir və risklərin idarə edilməsi bölməsindən birbaşa hesabatlar alır;

11.1.4. İH və RİK-in Bankda risklərin idarə edilməsi ilə bağlı təqdim etdiyi məsələlərə dair qərar qəbul edir;

11.1.5. Risklərin idarəedilməsi sisteminin yaradılmasının təmin edilməsini, risklərin idarə edilməsi ilə bağlı İH-nın işinə nəzarəti, risklərin idarə edilməsi sisteminin effektivliyinin ən azı ildə 1 (bir) dəfə qiymətləndirilməsini həyata keçirir;

11.1.6. Risk İştahası Bəyannaməsi və Mərkəzi Bankın normativ sənədlərinə uyğun səlahiyyətləri çərçivəsində risk limitlərini təsdiq edir;

11.1.7. Fövqəladə Hallar Planını təsdiq edir.

11.2. İH:

11.2.1. Risklərin idarə edilməsi siyasətinin həyata keçirilməsini təmin edir;

11.2.2. Risklər və onların idarə edilməsinə dair RİK-ə hesabatları təqdim edir;

11.2.3. Bankın məruz qaldığı riskləri təhlil edir və aşkar edilən zəifliyin aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər görür;

11.2.4. Risklərin idarə edilməsi bölməsinin Bankın risklərinə adekvat şəkildə fəaliyyəti üçün müvafiq şərait yaradır;

11.2.5. Fövqəladə Hallar Planına RİK-lə birgə baxır və MŞ-ə təqdim edir;

11.2.6. Bankın qəbul etdiyi risklərin səviyyəsi və növləri nəzərə alınmaqla Bankın prioritet fəaliyyətini həyata keçirmək yollarını müəyyənləşdirir;

11.2.7. Bankın digər struktur bölmələrinin risklərin idarə edilməsi bölməsi ilə əməkdaşlığını təmin edir, habelə onun fəaliyyətinə müdaxilələrin qarşısının alınması üçün tədbirlər görür;

11.2.8. Yeni Bank məhsulunun tətbiqi barədə qərar qəbul edir.

11.3. RİK:

11.3.1. Risk İştahası Bəyannaməsinə, risklərin idarə edilməsi siyasətinə və qaydalarına, risk limitlərinə, habelə onlara dəyişikliklərə baxır və təsdiq olunması üçün MŞ-ə təqdim edir;

11.3.2. Bank kapitalının adekvatlığını, onun struktur və səviyyəsini təsdiq edir;

11.3.3. Seçilmiş risk qruplarının idarə olunması qaydalarını MŞ-ə təsdiq üçün təqdim edir;

11.3.4. Məcmu və ayrı-ayrı risk növləri üzrə Bankın cari və gələcəkdəki risk iştahasına dair MŞ-ə təkliflər verir;

11.3.5. Bankın risklərinin idarə edilməsi siyasətini azı ildə 1 (bir) dəfə nəzərdən keçirir;

11.3.6. Bankın fəaliyyətinin risklərin idarə edilməsi siyasətinə uyğunluğunu təmin edən daxili normativ sənədlərin mövcudluğuna, habelə İH tərəfindən Risk İştahası Bəyannaməsinin tətbiqinə nəzarət edir;

11.3.7. İH ilə birgə Fövqəladə Hallar Planına baxır və MŞ-ə təqdim edir;

11.3.8. Bankın risk mədəniyyətinin vəziyyətinə dair MŞ-ə hesabat verir;

11.3.9. Risk mədəniyyətinin cari vəziyyətini qiymətləndirir və onun gücləndirilməsi üzrə tədbirlər görür;

11.3.10. Kapital və likvidliyin idarəedilməsi üzrə Bankın hədəflərinin, habelə Banka xas bütün risklərin, o cümlədən kredit, bazar, əməliyyat, reputasiya və digər risklərin Bankın risk iştahasına uyğunluğuna nəzarət edir;

11.3.11. İclaslarını ən azı 3 (üç) ayda bir dəfə keçirir və onların nəticələri barədə MŞ-ə hesabat verir;

11.3.12. Baş risk inzibatçısı ilə əməkdaşlıq edir və onun fəaliyyətinə nəzarət edir;

11.3.13. Baş risk inzibatçısından və aidiyyəti struktur bölmələrdən Bankın cari risk profili, risk mədəniyyətinin cari vəziyyəti, risk iştahası və risk limitlərinin istifadəsi, risk limitlərinin pozulması halları və risklərin azaldılması tədbirlərinə dair hesabat alır.

11.4. Baş risk inzibatçısı:

11.4.1. İH-nın rəyini nəzərə almaqla risklərin idarə edilməsi siyasətinin hazırlanmasını təmin edir və RİK-ə təqdim edir;

11.4.2. Risklərin idarə edilməsi üzrə İH və struktur bölmələrin fəaliyyətini əlaqələndirir;

11.4.3. Aylıq əsasda risk limitlərinin monitoring nəticələri, habelə Bankın risk profili ilə bağlı İH-yə hesabat verir. Risk iştahası göstəriciləri üzrə kənarlaşmalar baş verdikdə səbəbləri göstərilməklə bu barədə MŞ-i və RİK-i dərhal məlumatlandırır. Pozuntu halında riskin azaldılması və ya risk limitlərinin bazar şəraitinə uyğunlaşdırılması üzrə tədbirlər planını ən geci növbəti ayın monitoring nəticələri ilə birlikdə MŞ-ə və RİK-ə təqdim edir;

11.4.4. Bankın fəaliyyətinə aid risklərin növlərini və ölçüsünü göstərən dövrü hesabatların etibarlı, şəffaf, kompleks şəkildə və vaxtında hazırlanmasını təmin edir;

11.4.5. Risklərin idarə edilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə təklifləri MŞ-ə və RİK-ə təqdim edir. MŞ və RİK zəruri hesab etdiyi halda təkliflərə İH tərəfindən rəy bildirilməsini tələb edə bilər;

11.4.6. Bankın məruz qaldığı risklərin onun riskgötürmə qabiliyyətinə, risklərin idarə edilməsi siyasətinə və risklərin idarə edilməsi üzrə prudensial tələblərə uyğunluğunu təmin edir;

11.4.7. Risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən struktur bölmələrin əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının artırılması istiqamətində tədbirlər görür;

11.4.8. Risk iştahası bəyannaməsinə baxılmasında, habelə risklərin idarə edilməsi ilə əlaqədar məsələlərin müzakirə olunmasında Müşahidə Şurasının iclaslarında iştirak edir.

11.4.9. Baş risk inzibatçısı kreditlərin verilməsi, investisiyalar və yeni məhsullara dair qərarlara etiraz edə bilər (veto qoya bilər). Bu halda İH məsələni Baş risk inzibatçısının yazılı əsaslandırması ilə birlikdə 7 (yeddi) iş günü ərzində RİK-in və daha sonra MŞ-in yaxud birbaşa MŞ-in müzakirəsinə çıxara bilər. MŞ məsələ ilə bağlı növbəti 15 (on beş) iş günü müddətində qərar qəbul edir və bu müddətdə İH və bankdaxili komitələrin aidiyyəti məsələlər üzrə qərarlarının icrası dayandırılır;

11.4.10. Baş risk inzibatçısının fəaliyyəti illik əsasda RİK tərəfindən nəzərdən keçirilir və qiymətləndirilir;

11.4.11. Bankın sistem əhəmiyyətliyi, risk profili, habelə fəaliyyətinin mürəkkəbliyi və xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla komplayens funksiyasının gücləndirilməsi məqsədi ilə Bankda baş komplayens inzibatçısı təyin oluna bilər. Bankda baş komplayens inzibatçısı təyin olunmadıqda Bankın fəaliyyətinin qanunvericiliyə və maliyyə bazarlarını tənzimləyən hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğuna nəzarət Baş risk inzibatçısı tərəfindən həyata keçirilir.

11.5 RMD:

Bankın inkişaf strategiyasının tələblərinə, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının tələblərinə və tövsiyələrinə, Bank nəzarəti üzrə Bazəl Komitəsinin və digər beynəlxalq təcrübələri nəzərə alaraq Bankın risk idarəetmə sistemini konsolidasiya edilmiş əsasda hazırlayır, təqdim edir, nəzarət edir və təkmilləşdirir. Bununla əlaqədar:

11.5.1. Risklərin idarə edilməsi işinin əlaqələndirilməsini təmin edir;

11.5.2. Risklərin idarə edilməsi üzrə Bankdaxili normativ sənədləri, habelə onlara dəyişiklikləri hazırlayır;

11.5.3. Risklərin idarə edilməsi siyasətinə riayət edilməsinin monitoringini aparır və kənarlaşmalar barədə hesabatı Baş risk inzibatçısına təqdim edir;

11.5.4. Bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə fəaliyyət növləri üzrə risk limitlərinin hesablanması və onlara dəyişikliklərin edilməsi barədə Baş risk inzibatçısına təkliflər verir;

11.5.5. Risk xəritəsini hazırlayır və onun icrasına monitoringi həyata keçirir;

11.5.6. Risk limitlərinə riayət olunmasına daimi nəzarəti həyata keçirir və pozuntular barədə dərhal Baş risk inzibatçısına məlumat verir;

- 11.5.7. Risklərin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi üzrə metodların və modellərin seçilməsi və tətbiqi (bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə) üzrə işləri həyata keçirir;
 - 11.5.8. Risklərin qiymətləndirilməsi, təhlili və nəticəsi barədə hesabatı Baş Risk İnzibatçısına təqdim edir;
 - 11.5.9. Risklərin tanınması və idarə edilməsi baxımından Bankın fəaliyyətini əhatə edən bütün proseslərə, yeni məhsul və xidmətlərə dair rəy verir;
 - 11.5.10. Aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə stress-testlər keçirir və müəyyən edilən risklərin azaldılması məqsədi ilə tədbirlər planı hazırlayır;
 - 11.5.11. Risklərin idarə edilməsi məqsədi ilə Bankın digər struktur bölmələrindən alınmış məlumatları təhlil edir;
 - 11.5.12. Risklərin idarə edilməsi prosesinə adekvat və səmərəli nəzarət prosedurlarının müəyyən olunması və təkmilləşdirilməsinə dair təklifləri Baş risk inzibatçısına və RİK-ə təqdim edir;
 - 11.5.13. Bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə Fövqəladə Hallar Planını hazırlayır, RİK-ə və İH-yə təqdim edir;
 - 11.5.14. Bankın Risk İştahası Bəyannaməsini hazırlayaraq Baş risk inzibatçısına təqdim edir;
 - 11.5.15. Risk İştahası Bəyannaməsinin, habelə limitlər sisteminin icra olunmasına nəzarət edir, bu barədə dövrü olaraq RİK-ə hesabat təqdim edir;
 - 11.5.16. Sağlam risk mədəniyyətinin zədələnməsinə səbəb ola biləcək təhlükələri və zərərli vərdişləri qiymətləndirir və potensial risklər barədə ən azı ildə bir dəfə Baş risk inzibatçısına məlumat verir;
 - 11.5.17. Məhsul, xidmət və ya proses üzrə risklərin azaldılması tədbirlərindən sonra qalıq risklərin qiymətləndirilməsini aparır və bu barədə Baş Risk İnzibatçısına hesabat təqdim edir;
 - 11.5.18. Risk məlumatlarının bank sistemlərindən, müvafiq strukturlardan toplanılmasını və hesabatlılığın verilməsini koordinasiya edir, habelə bu məlumatları təhlil edərək riskləri müəyyən etməklə Bankın risk profilini yeniləyir;
 - 11.5.19. Bank üzrə baş vermiş risk hadisələrinin toplanılması, qeydiyyatının aparılmasını, onların faktiki və mümkün itkilər üzrə qiymətləndirilməsi və bu barədə müvafiq hesabatlılığın hazırlanmasını təmin edir;
 - 11.5.20. Risklərin idarə edilməsi işində Bankın aidiyyəti struktur bölmələrinə metodoloji yardım göstərir;
 - 11.5.21. Risklərin qiymətləndirilməsi prosesində ESİ amillərini ehtiva edən maliyyə və qeyri-maliyyə risklərini də nəzərə alır.
- 11.6. MMKD və komplayens funksiyasına aid səlahiyyətləri yerinə yetirən struktur bölmələr:
- 11.6.1. Bankın komplayens riskinin müəyyən edilməsi, ölçülməsi, monitorinqi və nəzarəti üçün daxili prosedur və metodları, həmçinin görülməli tədbirləri müəyyən edir;
 - 11.6.2. MŞ-ə dövrü əsasda, pozuntular nəticəsində əhəmiyyətli komplayens riskləri baş verdiyi halda isə növbədənəknar əsasda hesabatlar təqdim edir;
 - 11.6.3. Aşkarlanmış və Bankın dayanıqlılıq göstəricilərinə neqativ təsir edəcək risklər və çatışmazlıqlar barədə, habelə bunların aradan qaldırılması üzrə görülmüş və (və ya) görülməli tədbirlər barədə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankını məlumatlandırır;
 - 11.6.4. Bankın əməkdaşları üçün komplayens riskləri ilə əlaqədar təlim proqramı hazırlayır və aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə proqramın icrasını təmin edir;
 - 11.6.5. Risklərin idarə edilməsi bölməsi ilə koordinasiyalı formada risklərin idarə edilməsi üzrə bankdaxili normativ sənədlərin hazırlanmasında, həmçinin Risk İştahası Bəyannaməsinə və risklərin idarə edilməsi siyasətinə riayət edilməsinin monitorinqinin aparılmasında iştirak edir;

- 11.6.6. Komplayens risklərinin idarə edilməsi üzrə İH-nın fəaliyyətinə davamlı dəstəyi təmin edir;
- 11.6.7. Yeni bank məhsullarının və xidmətlərinin hazırlanması və tətbiqi prosesində iştirak edir;
- 11.6.8. Komplayens risklərinin əhatə olunduğu yeni tələblərlə əlaqədar bankdaxili kommunikasiyanı təmin edir;
- 11.6.9. Bankın fəaliyyəti üzrə qərarvermə prosesində maraqlar münaqişəsini müəyyən edir və dövrü olaraq qiymətləndirir;
- 11.6.10. Bankın fəaliyyəti ilə bağlı vətəndaş müraciətlərinin monitorinqini aparır;
- 11.6.11. Komplayens funksiyasının fəaliyyətinin effektiv təmini üçün daxili audit bölməsi ilə adekvat məlumat mübadiləsi təmin edilməli və ən azı ildə bir dəfə funksiyanın effektivliyi daxili audit bölməsi tərəfindən qiymətləndirilməlidir;
- 11.6.12. Komplayens funksiyasının rəhbəri(ləri) RİK-in təqdimatı ilə MŞ tərəfindən vəzifəyə təyin edilir.

11.7 AM:

- 11.7.1. Bankın Strateji inkişaf planının hazırlanmasında iştirak edir;
- 11.7.2. Bankın Strateji inkişaf planından irəli gələn və bilavasitə Mərkəzin vəzifələrinə aid olan layihələrin hazırlanmasında iştirak edir və ona həvalə olunan layihələrin idarə edilməsini həyata keçirir;
- 11.7.3. Mərkəzin fəaliyyəti ilə bağlı olan bankdaxili normativ sənədlərin layihəsinin hazırlanmasında iştirak edir;
- 11.7.4. Bankdaxili kreditləşmə, mövcud kreditlər üzrə şərtlərin dəyişilməsi və digər proseslər üzrə rəy hazırlanmasında iştirak edir;
- 11.7.5. Bankın fəaliyyətinə, həmçinin Bank tərəfindən maliyyələşdirilən müəssisələrin fəaliyyətinə aid mümkün risklərin qiymətləndirilməsini həyata keçirir;
- 11.7.6. Bankda anderrayting işinin təşkil olunmasını həyata keçirir;
- 11.7.7. Kredit və digər maliyyələşmələr üzrə bazardakı mövcud risklər barədə Baş Risk İnzibatçısının, zəruri hallarda isə İH-nın məlumatlandırılmasını və lazımi dəstəyin verilməsini həyata keçirir;
- 11.7.8. Bankdaxili normativ sənədlərdə anderrayting sahəsinə aid olan bütün tələblərin yerinə yetirilməsinə nəzarət edir;
- 11.7.9. Kredit və digər maliyyələşmələrə aid müraciətlərin qiymətləndirilməsi və borcalanın ödəniş qabiliyyətinin müəyyənləşdirilməsi üçün aydın və başadüşülən forma və metodları işləyib hazırlayır.

11.8 DAD:

- 11.8.1 Bankın bütün fəaliyyət sahələri (kənar xidmətdən istifadə edilməklə icra edilən fəaliyyətlər daxil olmaqla) daxili audit funksiyasının əhatə dairəsinə daxildir
- 11.8.2 Bankın bütün struktur bölmələri və biznes proseslərinin daxili nəzarət sistemini yoxlayır və qiymətləndirir, onun fəaliyyətinə aid problemləri müəyyən edir və təhlil edir, istifadə olunan prosedurların effektivliyini və istifadə olunan daxili nəzarət prosedurlarını qiymətləndirir;
- 11.8.3 Daxili audit yoxlamasının nəticələrinə əsasən daxili audit hesabatı hazırlanır. Hesabatda audit tapıntıları faktlarla əsaslandırılır və məsul şəxslər (struktur bölmələr) göstərilir.
- 11.8.4 Audit funksiyasının effektivliyinin təmini məqsədilə Müşahidə Şurası audit funksiyasının bütün məlumat bazasına, o cümlədən menecment informasiya sistemine və bankın əmlakına tam və qeyd-şərtsiz çıxışını, habelə audit funksiyasının tövsiyələri üzrə İdarə Heyəti tərəfindən zamanında və effektiv tədbirlərin görülməsini təmin edir.
- 11.8.5 Yoxlamaların nəticələri barədə Audit Komitəsinə hesabat, təklif və tövsiyələrini təqdim edir;

- 11.8.6 Bankın bütün struktur bölmələri və biznes proseslərinin qəbul etdiyi risklərin qiymətləndirilməsi, risk metodologiyasının və risklərin idarə edilməsi prosedurlarının tətbiqi və effektivliyini yoxlayır;
- 11.8.7 Bankın menecment informasiya sisteminin effektivliyini yoxlayır;
- 11.8.8 Bank fəaliyyətinin qanunvericiliyə və maliyyə bazarlarını tənzimləyən hüquqi aktlara uyğunluğunu yoxlayır;
- 11.8.9 Bankın IT, kiber və informasiya təhlükəsizliyi sahələrinin effektivliyini və səmərəliliyini yoxlayır;
- 11.8.10 Rəhbərliyinə müəyyən edilmiş problemlər, risklər, kənarlaşma halları və çatışmazlıqlar barədə məlumatı Müşahidə Şurasına və Audit Komitəsinə təqdim edir;
- 11.8.11 Risklərin idarə edilməsi bölməsi ilə məlumat mübadiləsini təmin edir;
- 11.8.12 Bankın bütün struktur bölmələri və biznes proseslərinin daxili audit funksiyasını təşkil etmək üçün tələblərin və səlahiyyətlərin bölüşdürülməsinə, daxili audit proseslərinə və prosedurlarına dair daxili normativ sənədlərin formalaşdırılması, yenilənməsinə nəzarət edir, o cümlədən:
- 11.9 Digər struktur bölmələr:
- 11.9.1. Gündəlik fəaliyyətində öz səlahiyyəti daxilində riskləri idarə edir;
- 11.9.2. Aidiyyəti risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edir;
- 11.9.3. Bu siyasət və digər daxili normativ sənədlərin tələblərinə uyğun olaraq fərdi risklərin idarə edilməsi funksiyalarını həyata keçirir.

12. Yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi

- 12.1 Bank yeni məhsul və ya xidmət təqdim edərkən, o cümlədən layihələrin icrasına başlayarkən qabaqcadan hazırlıq prosesi aparır. Bu prosesə məhsulun, xidmətin və ya layihənin Bankın strategiyasına uyğunluğunun təhlili və əlaqəli olan risklərin müəyyən edilməsi daxildir.
- 12.2 Yeni məhsul və ya xidmət təklif edilərkən Bankın risk siyasətinə uyğun aşağıdakılar nəzərə alınır:
 - 12.2.1 Məhsul və ya xidmətin ətraflı təsviri;
 - 12.2.2 Məhsul və ya xidmətdən yarana biləcək risklərin qiymətləndirilməsi;
 - 12.2.3 Məhsul və ya xidmətin Bankın maliyyə vəziyyətinə təsirinin təhlili;
 - 12.2.4 Yeni məhsul və ya xidmət üzrə effektiv risk idarəetməsini həyata keçirmək üçün lazım olan resursların müəyyənləşdirilməsi;
 - 12.2.5 Yarana biləcək risklərin idarə edilməsi.
- 12.3 Bank yeni məhsul və ya xidmət təqdim olunduqdan sonra onun risk profilinə təsiri baxımından qiymətləndirmə aparmalı və gələcəkdə oxşar məhsul və ya xidmətlər təklif olunduqda bu qiymətləndirmənin nəticələrini nəzərə almalıdır.
- 12.4 Risklərin idarə edilməsi və kompayens funksiyalarını həyata keçirən struktur bölmələr müxtəlif ssenarilər üzrə yeni məhsul və fəaliyyətdən yarana biləcək riskləri, habelə Bankın yeni riskləri effektiv idarə etmə potensialını qiymətləndirir.
- 12.5 Yüksək əhəmiyyətli layihələrin qiymətləndirilməsi zamanı baş verə biləcək risklərin Bankın ümumi rəqabət qabiliyyətinə, onun texnoloji vəziyyətinə və bazar mövqelərinə təsiri nəzərə alınır.
- 12.6 Qiymətləndirmələr risklərin idarə edilməsi və kompayens funksiyalarını həyata keçirən struktur vahidləri tərəfindən aparılır və qiymətləndirmə nəticələri RİK-ə təqdim edilir.

13. Məlumatların icmallaşdırılması və risk hesabatlığı

13.1 Bankda kredit, bazar, likvidlik, əməliyyat risklərinin, habelə mövcud olan digər risklərin müəyyənləşdirilməsini, qiymətləndirilməsini, idarə olunmasını və onlara nəzarəti təmin etmək üçün adekvat risk məlumatlarının icmallaşdırılması və risk hesabatlığı çərçivəsi yaradılır və MŞ tərəfindən təsdiq edilir.

13.2 Bankda risk məlumatlarının icmallaşdırılması və risk hesabatlığının effektivliyini təmin edən menecment informasiya sistemi (MİS) yaradılır və bu sistem vasitəsi ilə aşağıdakılar həyata keçirilir:

13.2.1 Gündəlik risklərin müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə edilməsi və onlara nəzarət olunması;

13.2.2 Müəyyən edilmiş qaydalara və limitlərə riayət olunmasının yoxlanılması;

13.2.3 Risk göstəricilərindəki meyllərin izlənilməsi;

13.2.4 Prudensial tələblərlə və bankdaxili qaydalarla müəyyən edilmiş formatda hesabatların hazırlanması;

13.3 MİS risk limitlərini izləmək və əvvəlcədən müəyyən edilmiş səviyyəyə çatdıqda İH-nı və digər istifadəçiləri məlumatlandırmaq imkanına malik olmalıdır.

13.4 MİS tərəfindən hazırlanan hesabatlar MŞ-in, İH-nın, RİK-in, Audit Komitəsinin və Bankın digər aidiyyəti struktur bölmələrinin əməkdaşlarının çıxışı olmalıdır.

13.5 Risklərin idarə edilməsi bölməsi tərəfindən ən azı aşağıdakı istiqamətləri əhatə edən analitik hesabatlar hazırlanır və Baş Risk İnzibatçısına və İdarə Heyətinə təqdim edilir.

13.5.1 Bankın məruz qaldığı əsas risklər və onların strukturu;

13.5.2 Kapitalın strukturu və adekvatlığının səviyyəsi;

13.5.3 Cari və gələcək kapital tələbinin təhlili;

13.5.4 Faiz riskinə həssaslıq hesabatı və "qəp" analizi;

13.5.5 Kredit portfelinin keyfiyyəti üzrə analiz;

13.5.6 Bankın likvidlik vəziyyəti;

13.5.7 Xarici valyutada olan aktiv və öhdəliklər, o cümlədən açıq valyuta mövqeyi;

13.5.8 Risk limitlərinin istifadəsi;

13.5.9 Stress-testlərin nəticələri;

13.5.10 Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının tələbinə uyğun olaraq "Aktivlərin təsnifləşdirilməsi və mümkün zərərlərin ödənilməsi üçün xüsusi ehtiyatların yaradılması Qayda"sına uyğun olaraq ehtiyatların yaradılması hesabatı;

13.5.11 Maliyyə Hesabatları Beynəlxalq Standardlar üzrə ehtiyatların hesablanması;

13.5.12 Risk İştahası Bəyannaməsi hesabatı;

13.5.13 Risk sorğu hesabatı;

13.5.14 Kreditlərin monitoring hesabatı.

13.5.15 Rəhbərliyin tapşırığı ilə RMD-nin məqsəd və funksiyalarına aid digər hesabatlar.

13.6 Risk hesabatlarında məlumatlar aydın, dəqiq və qərar qəbul etmək üçün kifayət qədər müfəssəl olmalıdır.

14 Yekun müddəalar

14.1 Bu Siyasət, Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edildiyi tarixdən qüvvəyə minir.

14.2 Bu Siyasət, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının tələblərinin dəyişdirildiyi və beynəlxalq bank təcrübəsinə uyğun olaraq risklərin idarə edilməsi üçün yeni metod və vasitələrin yaranması zamanı yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

14.3 Bu Siyasətə dəyişikliklər yalnız Bankın Müşahidə Şurasının qərarı ilə təsdiq edildikdən sonra qüvvəyə minir.

TƏRTİB EDİLİB	
Struktur bölmə	Tarix
Biznes Proseslərin İdarə Edilməsi Departamenti	19.04.2024
Risk Menecmenti Departamenti	19.04.2024
RAZILAŞDIRILIB	
Struktur bölmə	Tarix
Hüquq Departamenti	

atb